

The Clean Paper

WHAT THE PAPER SAYS · WHAT IT DOESN'T · WHY IT MATTERS

Traja mladí pacienti žili roky bez ochorenia po podaní experimentálnych T buniek. Štúdia fázy 1 nedokáže ukázať, čo tieto výsledky spôsobilo

Štúdia ReMIND podala 33 deťom a mladým dospelým s vysoko rizikovými nádormi mozgu laboratórne pestované T bunky vytvorené z krvi každého pacienta. Bunky boli rozmnožené tak, aby reagovali na tri bielkoviny, ktoré sa môžu nachádzať v rakovinových bunkách. Traja pacienti mali od prvej infúzie obdobia bez preukázaného ochorenia dlhšie než 31,8, 41,2 a 51,6 mesiaca, vrátane jednej úplnej odpovede podľa zobrazovacích kritérií. V skupine s agresívnym nádorom mozgového kmeňa žiadne vyšetrenie neukázalo dostatočné zmenšenie alebo vymiznutie na splnenie vopred stanoveného prahu odpovede. Rovnaká raná štúdia bezpečnosti a dávky zaznamenala jedno úmrtie, ktoré bolo podľa jej pravidiel natoľko závažné, že bránilo zvyšovaniu dávky. Bez porovnávacej skupiny štúdia nedokáže ukázať, či tri výsledky spôsobili T bunky.

Written by Cinzia Vaglio · Cross-checked by Laura Nesso and Matteo · Edited by Laura Nesso and Michele Renda · Figures by Cinzia Vaglio and Nova Vela · AI-assisted, human-reviewed

Paper: *Multi-antigen-targeting T cells in pediatric central nervous system tumors: a phase 1 trial*, Stephanie Gomez, Rachel A. DiCioccio, Ashley E. Geiger, Melanie L. Grant, Emily Reynolds, Anushree Datar, Chase D. McCann, Jay Tanna, Divyesh Kukadiya, Fahmida Hoq, Anqing Zhang, Patrick J. Hanley, Jennifer L. Webb, Lindsay B. Kilburn, Brian R. Rood, Adriana Fonseca, Holly J. Meany, L. Gilbert Vezina, Roger J. Packer, Conrad Russell Y. Cruz, Catherine M. Bollard & Eugene I. Hwang, Nature Medicine 32, 2481-2493 (2026) · DOI: 10.1038/s41591-026-04449-9

Author Correction

Nature Medicine vydal 22. júla 2026 opravu autorov, ktorá spresnila formuláciu vo vyhlásení o konkurenčných záujmoch. Tu sa používa opravený článok; klinické údaje a závery sa nezmenili.

Author Correction →

Traja mladí pacienti žili roky bez ochorenia po podaní experimentálnych T buniek. Štúdia fázy I nedokáže ukázať, čo tieto výsledky spôsobilo

Viac než 31,8 mesiaca. Viac než 41,2 mesiaca. Viac než 51,6 mesiaca.

To sú tri obdobia bez preukázaného ochorenia zdokumentované od prvej infúzie experimentálnej liečby T bunkami. Prvé patrilo 14-ročnému pacientovi, ktorému sa meduloblastóm niekoľkokrát vrátil; pozorovanie sa skončilo, keď pacient odišiel zo štúdie. Druhé patrilo 8-ročnému pacientovi so zriedkavým astroblastómom a pri uzávierke článku stále pokračovalo. Tretie patrilo 14-ročnému pacientovi s navráteným glioblastómom a takisto pokračovalo.

Počet mesiacov môže znieť klinicky a vzdialene. Tu je jediným poctivým spôsobom, ako nestratiť zo zreteľa ľudskú skutočnosť. Článok nám nehovorí, aké tie roky boli. Hovorí nám však, že traja mladí pacienti s vysoko rizikovými nádormi mozgu žili po podaní buniek roky bez zdokumentovaného ochorenia.

Nehovorí, že tieto výsledky spôsobili bunky.

Toto rozlíšenie je chrbticou celého príbehu. ReMIND bola otvorená štúdia, čo znamená, že rodiny aj lekári vedeli, akú liečbu pacient dostáva. Zároveň nebola randomizovaná: neexistovala pridelená porovnávacia skupina. A bola to fáza 1, raná štúdia vytvorená predovšetkým na testovanie, či možno viaccieľové T bunky vyrobiť, podať a skúmať pri znesiteľnej dávke — nie na zisťovanie, či zlepšujú prežívanie. Zaznamenala tri výnimočné klinické príbehy. Zároveň v skupine s agresívnym nádorom mozgového kmeňa nezaznamenala žiadnu snímku s dostatočným zmenšením alebo vymiznutím na splnenie vopred určeného prahu odpovede, dve závažné udalosti s opuchom nádoru, ktoré mohli súvisieť s liečbou, a jednu smrteľnú udalosť natoľko závažnú, že sa podľa pravidiel štúdie započítala proti zvyšovaniu dávky.

Roky sú skutočné. Priradenie príčiny je neisté. Obe pravdy patria do hlavného príbehu.

Liečba vytvorená z krvi každého pacienta

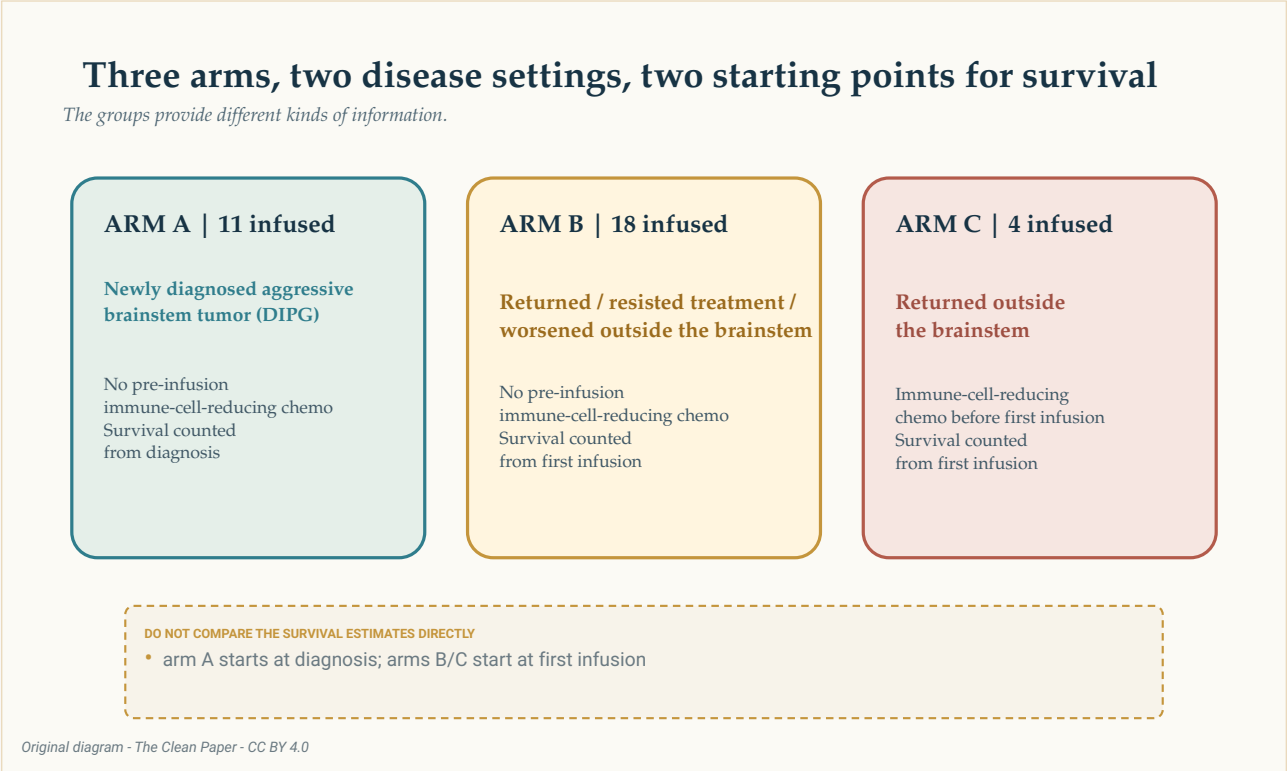
Liečba sa nazýva **terapia TAA-T**, skratka pre T bunky špecifické pre antigény spojené s nádorom. T bunky sú imunitné bunky schopné rozpoznávať konkrétne molekulárne fragmenty. Výskumníci odobrali krv každému účastníkovi a potom v laboratóriu pestovali jeho vlastné T bunky, pričom ich vystavili fragmentom troch bielkovín spojených s nádorom: **WT1** (Wilmsov nádor 1), **PRAME** (antigén prednostne exprimovaný v melanóme) a **survivín**, bielkovina zapojená do prežívania a delenia buniek. Tieto bielkoviny sa môžu nachádzať v detských nádoroch mozgu a môžu slúžiť ako orientačné značky pre imunitné bunky, nie sú však jedinečné pre rakovinu.

Nešlo o **CAR-T bunky**, teda T bunky geneticky upravené tak, aby niesli receptor navrhnutý v laboratóriu — nový senzor pre vybraný cieľ. ReMIND použila odlišný prístup: bez genetickej úpravy vybrala a rozmnožila prirodzene sa vyskytujúce T bunky reagujúce na fragmenty troch cieľových bielkovín. Bunky sa otestovali, zmrazili a neskôr podali do žily. Zameraním na tri ciele namiesto jedného chceli výskumníci znížiť pravdepodobnosť, že nádor zložený z rôznych typov buniek unikne preto, že ktorýkoľvek jeden cieľ nesie iba časť buniek.

> **Ako sa to líši od CAR-T?**
>
> Pri výrobe CAR-T dostanú T bunky nový umelý receptor, aby mohli priamo rozpoznať zvolenú značku. Výroba TAA-T receptor nepridáva. Pestuje zmiešanú populáciu neupravených T buniek, ktorých existujúce receptory reagujú na bielkovinové fragmenty spojené s WT1, PRAME alebo survivínom. Ide o odlišné spôsoby výroby liečby imunitnými bunkami; dôkazy, že jeden prístup funguje pri konkrétnej rakovine, nemožno preniesť na druhý.

Je to prijateľná stratégia, nie preukázaný klinický mechanizmus. Štúdia neukázala, že podané bunky vstúpili do konkrétneho nádoru, zotrvali v ňom alebo ho usmrtili. Jej hlavné otázky boli základnejšie: dá sa vyrobiť použiteľný produkt, možno ho podať, aká dávka má postúpiť ďalej a aké toxicity sa objavia?

ReMIND zaradila v Children's National Hospital tri skupiny. **Rameno A** zahŕňalo novodiagnostikovaný **difúzny intrinsický pontinný glióm (DIPG)**, agresívny nádor prerastajúci mostom, časťou mozgového kmeňa, ktorý sa chirurgicky ťažko odstraňuje. **Rameno B** zahŕňalo nádory mozgu a miechy mimo mozgového kmeňa, ktoré sa vrátili, odolávali liečbe alebo sa zhoršovali. Ani jedna skupina nedostala lymfodepléciu, krátku chemoterapiu, ktorá pred infúziou imunitných buniek dočasne znižuje počet niektorých existujúcich imunitných buniek tela. **Rameno C** bolo rozšírenie so štyrmi pacientmi s navrátenými nádormi mimo mozgového kmeňa a pridalo túto chemoterapiu pred infúziou pomocou fludarabínu a cyklofosfamidu.

ReMIND používala tri ramená s odlišnými ochoreniami a odlišným použitím chemoterapie pred infúziou. V ramene A sa prežívanie meralo od diagnózy; v ramenách B a C od prvej infúzie TAA-T, takže odhady nemožno priamo porovnávať.

The Clean Paper CC BY 4.0

Päťdesiatjeden udelilo súhlas; tridsaťtri dostalo infúziu

Počet pacientov sa v každom praktickom kroku znižoval.

Súhlas udelilo 51 pacientov. Štyridsiatim ôsmim odobrali krv. U 41 z týchto 48, teda 85,4 %, bol vyrobený produkt TAA-T v prvej plánovanej dávke štúdie alebo vyššej. Aspoň jednu infúziu dostalo 33 pacientov: 11 v ramene A, 18 v ramene B a 4 v ramene C.

Niektorí pacienti prestali spĺňať podmienky alebo zomreli pred liečbou. Sedem pacientov po odbere krvi nedosiahlo použiteľný produkt na prvej plánovanej úrovni dávky: u šiestich sa bunky v laboratóriu nerozmnožili dostatočne a jeden produkt neprešiel požadovanou kontrolou kvality. Deväť pacientov, ktorých prvý výťažok bol nedostatočný, muselo byť preradených na nižšiu dávku.

Proces sa počas štúdie zlepšil. Po väčších odberoch krvi a zmenách v pestovaní buniek vytvorilo všetkých 14 pacientov, ktorým krv odobrali po týchto zmenách, aspoň jednu liečebnú dávku na prvej plánovanej úrovni alebo vyššej. Je to skutočný dôkaz o schopnosti liečbu vyrobiť. Nie je to výsledok o zdravotnom stave pacientov.

Štúdia začala s 51 pacientmi, ktorí udelili súhlas, a infúziu podala 33. Chýbajúcich 18 je súčasťou dôkazov: odber krvi, výroba liečby, ďalšie spĺňanie pravidiel štúdie aj zhoršujúci sa zdravotný stav ovplyvnili, kto sa dostal k liečbe.

The Clean Paper CC BY 4.0

Pomocou štatistického modelu dávky a bezpečnosti štúdia zvolila cieľ **80 miliónov buniek v jednej dávke na každý štvorcový meter odhadovaného povrchu tela (8 × 10^7 buniek/m^2)**. Povrch tela je klinický odhad celkovej veľkosti tela vypočítaný z výšky a hmotnosti; neznamená to, že lekári merali plochu kože, mozgu alebo nádoru. Onkologické a pediatrické štúdie ho používajú na prispôsobenie plánovanej dávky pacientom rôznej veľkosti — napríklad pacient s odhadovaným povrchom tela 1,2 m^2 by mal cieľovú dávku 96 miliónov buniek v jednej infúzii. Model označil dávku 80 miliónov buniek na m^2 aj za odhadovanú maximálnu tolerovanú dávku — najvyššiu dávku, pri ktorej sa očakáva, že zostane pod neprijateľným prahom toxicity štúdie. Na formulácii záleží: skutočne liečení pacienti nikdy nedosiahli pozorovaný strop toxicity. Išlo o odporúčanie pre štúdiu fázy 2 založené na modeli, nie o dôkaz všeobecnej bezpečnosti dávky.

Väčšina zaznamenaných vedľajších účinkov bola mierna alebo stredná. Jedna smrteľná udalosť splnila pravidlo toxicity obmedzujúcej dávku

Nežiaduca udalosť je akýkoľvek zdravotný problém zaznamenaný počas štúdie; nie je automaticky spôsobený liečbou. Stupeň 1 a 2 znamená mierny alebo stredný, stupeň 3 závažný, stupeň 4 život

ohrozujúci a stupeň 5 úmrtie. V celej štúdii ReMIND bolo 293 z 332 zaznamenaných nežiaducich udalostí, teda 88 %, stupňa 1 alebo 2. Medzi časté udalosti patrili bolesť hlavy, únava alebo letargia, nevoľnosť a vracanie. Traja z 33 pacientov po infúzii mali udalosti stupňa 3 alebo vyššie, ktoré sa objavili alebo zhoršili po liečbe a považovali sa prinajmenšom za možné dôsledky terapie TAA-T. Dvaja pacienti mali závažné udalosti s edémom — opuchom v mozgu alebo okolo nádoru — ktoré mohli súvisieť s liečbou.

Jedným z nich bol **P27**, pacient s DIPG. Desať dní po infúzii sa u P27 vyvinul hydrocefalus, nebezpečné nahromadenie tekutiny v mozgu, spolu s opuchom nádoru a dýchacími ťažkosťami. Stav sa nezlepšil ani po zavedení drenážnej trubice nazývanej skrat a zvýšení dávky steroidov na zmiernenie opuchu. Smrteľná udalosť bola klasifikovaná ako **toxicita obmedzujúca dávku stupňa 5**: podľa protokolu bola natoľko závažná, že sa započítala proti ďalšiemu zvyšovaniu dávky.

Vlastný bezpečnostný záznam štúdie zachováva dve hodnotenia príčinnej súvislosti súčasne: udalosť sa považovala za možno súvisiacu s terapiou TAA-T a pravdepodobne súvisiacu so základným ochorením. Zobrazovanie zodpovedalo progresii nádoru. Štúdia nedokáže vybrať jedinú príčinu a článok o nej by to nemal robiť tiež.

Úmrtie viedlo k pozastaveniu zaraďovania. Protokol sa zmenil tak, aby vyžadoval dlhšie obdobie neurologickej stability a kratší interval medzi ožarovaním a prvou infúziou. Päť ďalších pacientov v ramene A potom dostalo rovnaké alebo vyššie plánované dávky bez ďalšej udalosti spĺňajúcej pravidlo toxicity obmedzujúcej dávku.

Druhá závažná udalosť nastala u **P42**, ktorý mal zhoršujúci sa difúzny glióm stredovej čiary v talame, hlbokej časti mozgu. Šestnásť dní po infúzii ukázalo zobrazovanie magnetickou rezonanciou (MRI) opuch mozgu sprevádzaný bolesťou hlavy a ďalšími neurologickými príznakmi. Po bevacizumabe, lieku schopnom znižovať opuch spojený s nádorom, sa príznaky vrátili na predchádzajúcu úroveň. Táto udalosť nesplnila pravidlo toxicity obmedzujúcej dávku.

U všetkých štyroch pacientov v ramene C sa vyvinuli dočasné cytopénie stupňa 3 — nízky počet krviniek — očakávané po chemoterapii pred infúziou; tieto udalosti boli vylúčené zo spoločnej analýzy bezpečnosti TAA-T. Jeden účastník v celej štúdii spätne spĺňal kritériá mierneho syndrómu uvoľňovania cytokínov, celotelovej zápalovej reakcie, ktorá môže vzniknúť pri aktivácii imunitných buniek.

Primeraným záverom je, že liečba TAA-T bola v tejto malej kohorte fázy 1 vo všeobecnosti tolerovateľná. Neobmedzené slovo **bezpečná** by vymazalo veľkosť štúdie, dve závažné udalosti s opuchom a smrteľnú toxicitu obmedzujúcu dávku.

Čo sa stalo v jednotlivých kohortách

Dve klinické populácie musia zostať oddelené.

V ramene A, skupine DIPG, bol medián prežívania bez progresie — čas do zhoršenia nádoru alebo úmrtia pacienta — **10,5 mesiaca od diagnózy**. Medián celkového prežívania — čas, počas ktorého pacienti zostali nažive — bol **13,7 mesiaca od diagnózy**. Desať pacientov malo snímky, ktoré sa dali

hodnotiť podľa vopred stanovených pravidiel odpovede v protokole: šiesti mali stabilné ochorenie, teda ani dostatočné zmenšenie na započítanie odpovede, ani dostatočný rast na započítanie progresie, a štyria mali progresívne ochorenie. **Žiadna snímka neukázala dostatočné zmenšenie alebo vymiznutie na splnenie vopred stanoveného prahu objektívnej odpovede.**

Ramená B a C spojili viacero nádorov mimo mozgového kmeňa, ktoré sa vrátili, odolávali liečbe alebo sa zhoršovali, pretože rameno C bolo príliš malé na samostatné zmysluplné porovnanie. Prežívanie sa tu počítalo od **prvej infúzie**, nie od diagnózy. Medián času do zhoršenia nádoru alebo úmrtia bol **5,0 mesiaca** a medián času prežívania **12,7 mesiaca**, v oboch prípadoch od infúzie. Tieto odhady nemožno priamo porovnať s číslami ramena A meranými od diagnózy.

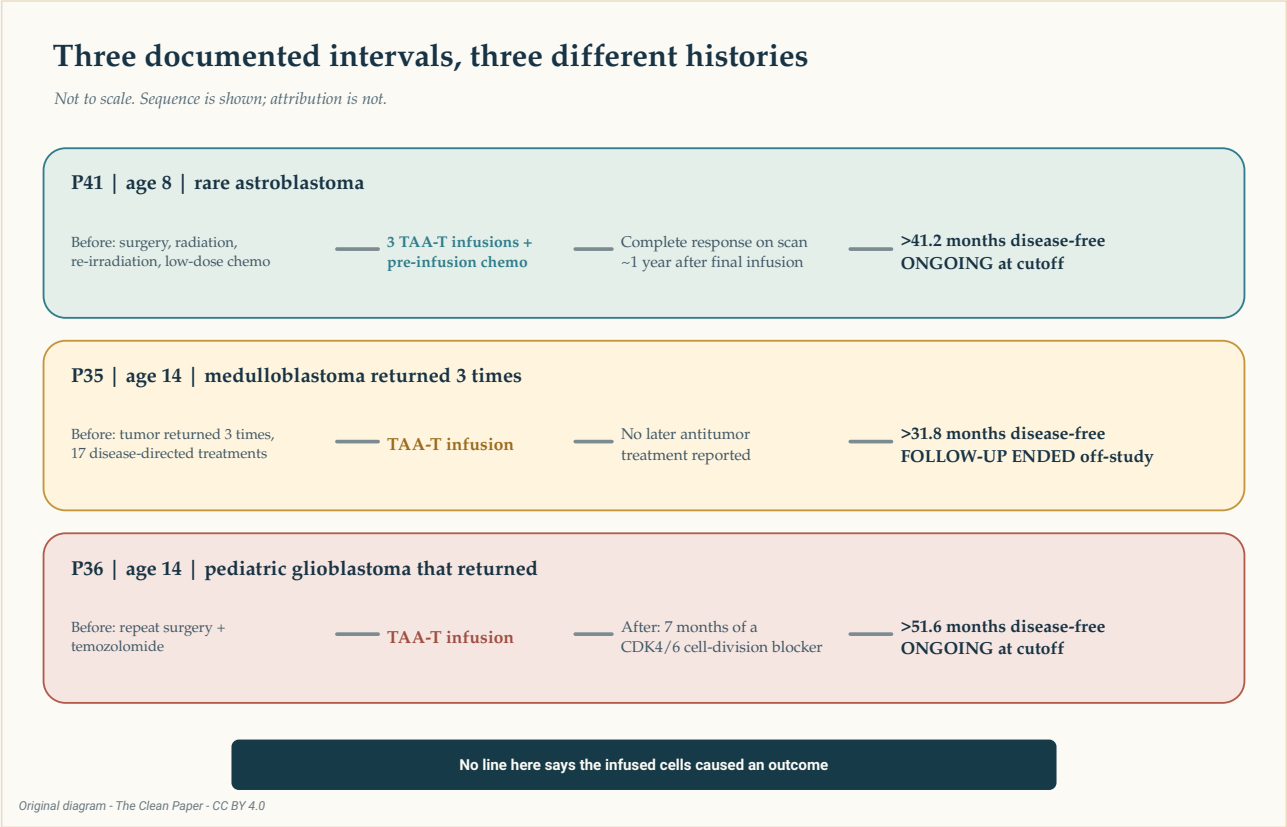
Spomedzi desiatich pacientov v ramenách B a C s merateľným ochorením — aspoň jednou oblasťou nádoru, ktorej rozmery sa dali na snímkach spoľahlivo určovať — malo päť stabilné a päť progresívne ochorenie. Jeden z piatich pacientov klasifikovaných so stabilným ochorením, P37, mal viac než 90 % zmenšenie lézie, jeho stav sa však zhoršil skôr, než výsledok mohla potvrdiť druhá snímka. Čiastočná odpoveď vyžadovala dostatočné zmenšenie na prekročenie vopred stanoveného prahu protokolu a potvrdenie neskoršou snímkou, preto protokol výsledok P37 neklasifikoval ako čiastočnú odpoveď.

Ďalších päť pacientov malo ochorenie, ktoré bolo nemerateľné, ale stále hodnotiteľné: lekári mohli na snímkach posúdiť zmenu, žiadna oblasť nádoru však nespĺňala podmienky spoľahlivého merania veľkosti. Ich najlepšie odpovede boli jedna úplná odpoveď, tri stabilné ochorenia a jedno progresívne ochorenie. Úplná odpoveď patrila P41. Podľa zobrazovacích pravidiel protokolu znamenala „úplná odpoveď“, že viditeľné necieľové ochorenie zmizlo; neznamenala dôkaz vyliečenia. Nešlo o spoľahlivé percentuálne zmenšenie merateľnej cieľovej lézie a nepatrí do počtu desiatich pacientov s merateľným ochorením.

> **Ako rádiológovia klasifikujú odpoveď?**
>
> Pred liečbou rádiológovia určia „cieľové“ lézie, ktoré sú dostatočne veľké a zreteľné na opakované meranie. Ďalšie viditeľné ochorenie možno sledovať ako „necieľové“ bez priradenia spoľahlivej percentuálnej zmeny. Čiastočná odpoveď vyžaduje dostatočné zmenšenie meraných cieľových lézií a zvyčajne potvrdenie neskoršou snímkou. Úplná odpoveď vyžaduje vymiznutie podľa príslušných zobrazovacích kritérií. Tieto označenia opisujú snímky v konkrétnych časoch; samy osebe nedokazujú vyliečenie ani neurčujú, ktorá liečba zmenu spôsobila.

Tri životy, tri odlišné príbehy dôkazov

Tri dlhé intervaly sa najľahšie nesprávne pochopia, keď sa stlačia do jednej vety. Liečebné dejiny a obmedzenia merania neboli rovnaké.

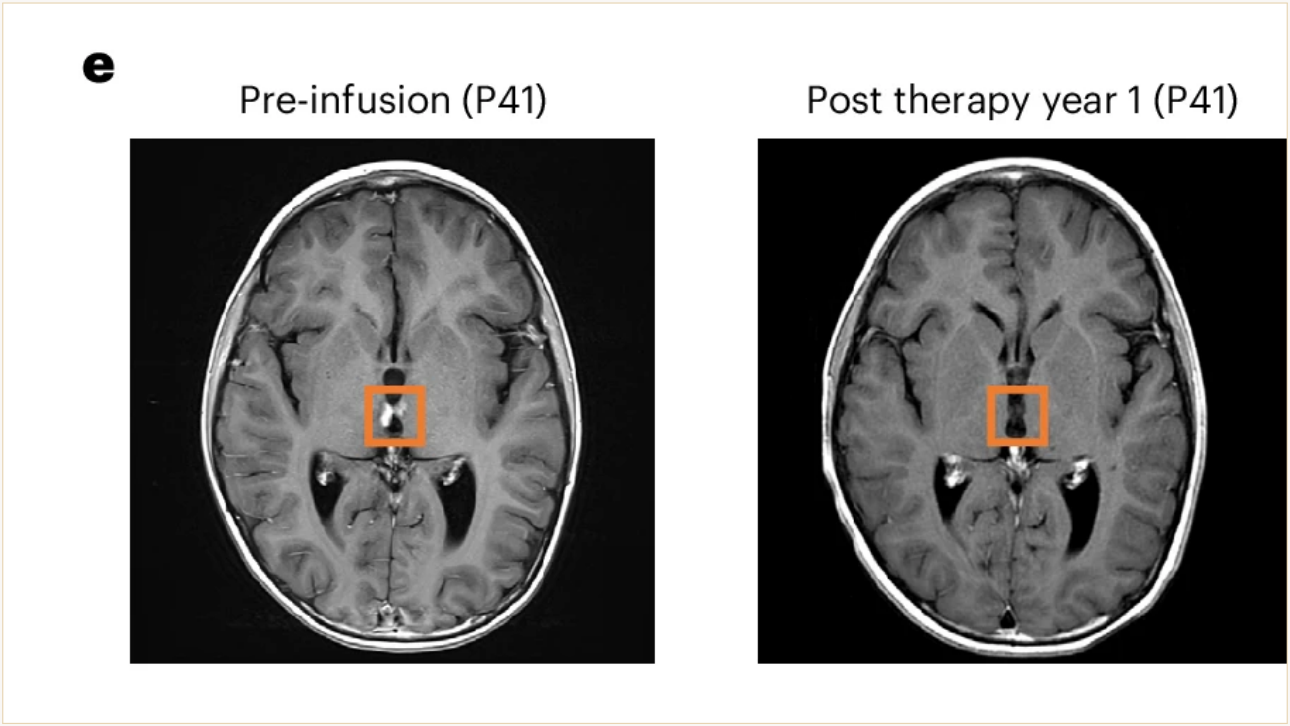
P41, P35 a P36 mali po prvej infúzii dlhé zdokumentované obdobia bez ochorenia, ich predchádzajúca a neskoršia liečba, merateľnosť na začiatku a stav sledovania sa však líšili. Časové osi ukazujú postupnosť, nie príčinnosť.

The Clean Paper CC BY 4.0

P41: úplná odpoveď s náročným východiskovým stavom

P41 vstúpil do štúdie vo veku 8 rokov s **navráteným astroblastómom nesúcim prestavbu génov EWSR1-BEND2**, zriedkavou vlastnosťou nádoru, pri ktorej sa spojili dva gény. Zasahoval tretiu komoru, jeden z priestorov vyplnených tekutinou hlboko v mozgu. Dieťa podstúpilo chirurgické odstránenie a cielené ožarovanie, potom druhú sériu ožarovania približne sedem mesiacov pred TAA-T a nízkodávkovú chemoterapiu ukončenú približne dva mesiace pred infúziou. P41 vstúpil do ramena C, dostal chemoterapiu znižujúcu počet imunitných buniek pred infúziou a následne tri infúzie TAA-T.

Po opätovnom prečítaní snímok mozgu odborníkmi bolo východiskové ochorenie klasifikované ako **nemerateľné, ale hodnotiteľné**: dostatočne viditeľné na posúdenie, nie však vhodné na spoľahlivé meranie veľkosti. Približne rok po poslednej infúzii podporilo vymiznutie necieľovej lézie klasifikáciu úplnej odpovede na zobrazovaní. Zdrojové údaje ukazujú obdobie bez ochorenia dlhšie než **41,2 mesiaca od prvej infúzie**, ktoré pri uzávierke 1. januára 2026 stále pokračovalo.

Tieto postkontrastné T1-vážené snímky MRI ukazujú P41 pred infúziou a jeden rok po poslednej infúzii. Oranžové štvorce pridané autormi štúdie označujú oblasť, v ktorej bola pred infúziou prítomná sýtiaca sa lézia a po roku chýbala; autori to klasifikovali ako úplnú odpoveď. Vymiznutie je skutočné a nádejné pozorovanie, tento jediný prípad nám však nemôže povedať, čo ho spôsobilo: východiskové ochorenie P41 bolo hodnotiteľné, ale nie spoľahlivo merateľné, dieťa pred TAA-T dostalo opätovné ožarovanie a chemoterapiu, odpoveď bola oneskorená a štúdia nemala kontrolnú skupinu.

Gomez et al. / Nature Medicine CC BY-NC-ND 4.0

Ide o najpozoruhodnejšie pozorovanie štúdie a zároveň o jej najkrehkejší príčinný príbeh. Prirodzený priebeh nádoru nie je úplne známy. Množstvo životaschopného nádoru na začiatku bolo ťažké potvrdiť. Opätovné ožarovanie a chemoterapia predchádzali bunkám. Odpoveď bola oneskorená a neexistovala kontrolná skupina.

Imunitné dôkazy túto medzeru neuzatvárajú. Štúdia použila **test ELISpot**, laboratórny test, ktorý zachytáva signály uvoľňované jednotlivými T bunkami pri reakcii na zvolený cieľ. Vyrobené bunky P41 boli podľa pôvodných analytických pravidiel štúdie negatívne. Pozitívny výsledok sa objavil iba pri menej prísnej opätovnej analýze a neskôr bol odstránený pre obavy z falošnej pozitivity; testovacia platňa bola prasknutá, mohla pretekať a na opakovanie testu nezostal žiadny produkt. Výskumníci navyše nedokázali sledovať podané bunky podľa ich jedinečných odtlačkov receptorov T buniek, nazývaných **klonotypy**. Nezostal žiadny produkt, pomocou ktorého by sa určilo, ktoré odtlačky patrili infúzii, a neskoršie zmiešané vzorky imunitných buniek z krvi sa použili iba v širokej analýze, nie na priame porovnanie produktu s krvou. Dostupné vzorky preto nemohli priamo preukázať dlhodobé pretrvávanie alebo expanziu buniek z infúzneho produktu.

> **Čo môžu ukázať tieto imunitné testy?**
>
> ELISpot sa pýta, či T bunky po vystavení vybranému cieľu v laboratóriu uvoľňujú signál.

> Sledovanie receptorových odtlačkov sa pýta, či sa rovnaké rodiny T buniek nájdené v infúznom produkte dajú neskôr nájsť a zmerať v krvi alebo tkanive. Presvedčivý výsledok by mohol podporiť reťazec od rozpoznania cieľa po pretrvávanie, stále by však nedokázal, že bunky spôsobili klinickú odpoveď. Technické problémy a chýbajúce spárované vzorky tu ponechali neúplný aj tento podporný reťazec.

Štúdia preto nepreukázala, že podané bunky P41 rozpoznali zamýšľané ciele, zostali v tele alebo spôsobili úplnú odpoveď.

P35: viac než 31,8 mesiaca, potom sa sledovanie skončilo

P35 vstúpil vo veku 14 rokov s meduloblastómom stupňa 4, vysoko zhubným nádorom mozgu, ktorý bol prvýkrát diagnostikovaný vo veku 7 rokov. Do zaradenia sa ochorenie trikrát vrátilo a pacient dostal **17 liečebných zásahov zameraných na ochorenie**.

Po TAA-T článok uvádza dlhodobú stabilitu na snímkach bez ďalšej protinádorovej liečby. Zdrojové údaje dokumentujú obdobie bez ochorenia dlhšie než **31,8 mesiaca od prvej infúzie**. V tomto bode P35 odišiel zo štúdie. V štatistike štúdie bolo pozorovanie **cenzurované**: sledovanie sa tam skončilo bez predpokladu o tom, čo sa stalo potom. Nemožno ho predĺžiť až po konečný dátum uzávierky článku.

Na začiatku sa ochorenie nedalo spoľahlivo merať ani dostatočne dobre hodnotiť na snímkach na klasifikáciu odpovede. Rozsiahla história liečby a neprítomnosť randomizovaného porovnania znemožňujú pripísať interval jedinému zásahu.

P36: chirurgia a chemoterapia predtým, cielená liečba potom

P36 vstúpil vo veku 14 rokov s navráteným detským glioblastómom po progresii pri štandardnej chemoterapii s ožarovaním a experimentálnom **inhibítore PARP**, lieku určenom na blokovanie jednej z ciest, ktorými nádorové bunky opravujú poškodenú DNA. Nádor progredoval približne tri mesiace pred prvou infúziou; pred TAA-T nasledovala opakovaná operácia a chemoterapia temozolomidom.

Počas aktívnej liečby TAA-T nebola podaná žiadna liečba zameraná na ochorenie, po poslednej infúzii však P36 dostával sedem mesiacov **inhibítor CDK4/6**, cielený liek určený na spomalenie delenia buniek. Zdrojové údaje dokumentujú obdobie bez ochorenia dlhšie než **51,6 mesiaca od prvej infúzie**, ktoré pri uzávierke štúdie stále pokračovalo.

Tento interval je najdlhší z troch. Nachádza sa však v postupnosti zahŕňajúcej chirurgiu, chemoterapiu, TAA-T a neskoršiu cielenú liečbu. Štúdia nedokáže oddeliť ich účinky.

Prečo sa „po“ nemôže zmeniť na „v dôsledku“

Tieto príbehy sú dôležité práve preto, že ich obmedzenia zostávajú vedľa nich.

ReMIND nebola randomizovaná, nemala súbežnú kontrolnú skupinu a nebola dostatočne veľká ani navrhnutá na testovanie účinnosti liečby. Ramená B a C spájali rôzne diagnózy, množstvá ochorenia, predchádzajúce liečby a očakávané priebehy; ich spojenie bolo opisnou voľbou urobenou po tom, ako výskumníci videli údaje. Rameno C pridalo chemoterapiu znižujúcu počet imunitných buniek pred infúziou, rameno B nie. Niektorí pacienti po TAA-T podstúpili ďalšiu liečbu. Pacienti, ktorí zostali bez progresie, mali na začiatku viditeľné veľmi malé množstvo nádoru, čo môže samo ovplyvniť výsledok.

ClinicalTrials.gov a článok počítajú účasť odlišne. Register v súčasnosti uvádza 33 zaradených ľudí a svoje hlavné meranie bezpečnosti sústreďuje na prvých 42 dní. Článok a protokol začínajú s 51 ľuďmi, ktorí udelili súhlas, uvádzajú 33 pacientov po infúzii a opisujú hlavné otázky ako bezpečnosť, možnosť liečbu vyrobiť a podať a výber dávky pre ďalšie skúmanie. Tento článok používa definície publikácie a protokolu namiesto spájania dvoch systémov počítania.

Žiadna z týchto výhrad nerobí tri intervaly nedôležitými. Určujú, aký druh významu môžu dôkazy niesť.

Výsledkom je **predbežný signál**: dôvod testovať stratégiu v štúdii navrhnutej na odhad prínosu, s jasnejšími biologickými meraniami a porovnávacou skupinou schopnou oddeliť liečbu od výberu pacientov, načasovania a ďalšej starostlivosti. Nie je to dôkaz, že tri deti vyliečili T bunky. Nie je to dôkaz, že bunky prešli cez krvno-mozgovú bariéru — ochrannú hranicu medzi cirkulujúcou krvou a mozgovým tkanivom — a usmrtili nádory. Nie je to liečba, ktorú si dnes môžu rodiny vyžiadať mimo výskumu.

Čo nasleduje

Praktická otázka ReMIND — dala sa liečba vyrobiť a podať? — potrebuje dve čísla. Produkt TAA-T v prvej plánovanej dávke štúdie alebo vyššej bol vyrobený pre 41 zo 48 pacientov po odbere krvi, zatiaľ čo aspoň jednu infúziu dostalo 33 z 51 pacientov, ktorí udelili súhlas. Proces výroby liečby sa počas štúdie zlepšil. Klinické príbehy odôvodňujú ďalšiu prácu, nasledujúca štúdia sa však musí pýtať inú otázku.

Výskumníci budú musieť zistiť, či bunky spoľahlivo rozpoznávajú zamýšľané ciele, kam cestujú, ako dlho pretrvávajú a či sa výsledky zlepšujú v porovnaní s inou starostlivosťou. Väčšie štúdie budú potrebné aj na charakterizovanie neobvyklých poškodení. Budúca štúdia navrhnutá na testovanie prínosu musí zachovať rozlíšenia, ktoré táto fáza 1 nedokázala vyriešiť: typ nádoru, množstvo ochorenia, chemoterapia pred infúziou, predchádzajúca liečba a liečba podaná neskôr.

Pre rodiny čeliace detským nádorom mozgu neistota nie je to isté ako prázdnota. Tri dlhé intervaly si môžu zaslúžiť pozornosť bez toho, aby sa zmenili na prísľub. Najúctivejšia podoba nádeje je tá, ktorá pravdivo hovorí, koľko toho stále nevieme.

Redakčná poznámka: čo čísla nedokážu uniesť

Je prirodzené želať si, aby sa tento príbeh skončil vyliečením každého dieťaťa. Nekončí sa tak. ReMIND sa uskutočnila pri ochoreniach, pri ktorých môžu rodiny čeliť hrozným rozhodnutiam a lekári musia konať bez toho, aby vedeli, či experimentálna liečba pomôže, nebude mať účinok alebo spôsobí ujmu.

Štúdia zaznamenala dlhé obdobia bez ochorenia. Zaznamenala aj závažné nežiaduce udalosti a úmrtie P27. Výskumníci posúdili smrteľnú udalosť ako možno súvisiacu s TAA-T a pravdepodobne súvisiacu so základným ochorením; zobrazovanie zodpovedalo progresii. Túto neistotu nemožno spätne vyriešiť a nesmie sa zmeniť na obviňovanie.

Kód P27 chráni súkromie dieťaťa. Nemal by z dieťaťa robiť abstrakciu. Za každým číslom pacienta bol mladý človek, rodina rozhodujúca sa pod tlakom a klinický tím zodpovedný za starostlivosť v okolnostiach, v ktorých žiadna možnosť neprichádzala s istotou. Účasť nikoho z nich nezaväzovala vytvoriť nádejný alebo „hrdinský“ výsledok a úmrtie sa nestáva prijateľnou cenou iba preto, že sa z neho môže neskorší výskum niečo naučiť.

Medicínsky pokrok nevytvárajú iba liečby, ktoré vyliečia. Štúdia fázy 1 môže ustanoviť aj to, čo možno vyrobiť a podať, určiť dávku na ďalšie testovanie, ukázať, ktoré riziká si vyžadujú pozornosť, a naznačiť, ako sa musí protokol zmeniť. Takéto poznanie nevykupuje utrpenie. Vytvára povinnosť podať o ňom poctivú správu, použiť ho na zvýšenie bezpečnosti neskorších štúdií a pamätať na ľudí, ktorí ho umožnili.

Stručné zhrnutie

ReMIND bola raná štúdia fázy 1 s T bunkami vypestovanými z vlastnej krvi každého účastníka a v laboratóriu rozmnoženými tak, aby reagovali na tri bielkoviny, ktoré sa môžu nachádzať v rakovinových bunkách. Z 51 detí a mladých dospelých s vysoko rizikovými nádormi mozgu alebo miechy, ktorí udelili súhlas, podstúpilo 48 odber krvi, pre 41 bol vyrobený produkt v prvej plánovanej dávke alebo vyššej a 33 dostalo aspoň jednu infúziu. Väčšina zaznamenaných zdravotných problémov bola mierna alebo stredná, traja pacienti po infúzii však mali závažné alebo horšie udalosti považované prinajmenšom za možné dôsledky liečby; dvaja mali závažné udalosti s opuchom mozgu alebo nádoru, ktoré mohli súvisieť s liečbou, vrátane jedného úmrtia spĺňajúceho pravidlo toxicity obmedzujúcej dávku. V skupine s agresívnym nádorom mozgového kmeňa žiadna snímka neukázala dostatočné zmenšenie alebo vymiznutie na splnenie vopred stanoveného prahu odpovede. V skupinách mimo mozgového kmeňa mali traja mladí pacienti od prvej infúzie obdobia bez ochorenia dlhšie než 31,8, 41,2 a 51,6 mesiaca vrátane jednej úplnej odpovede podľa zobrazovacích kritérií. Sledovanie jedného pacienta sa skončilo po jeho odchode zo štúdie; ďalšie dva intervaly pri uzávierke pokračovali. Štúdia nemala kontrolnú skupinu, nebola navrhnutá na ustanovenie prínosu a nedokáže ukázať, že tieto výsledky spôsobila experimentálna terapia T bunkami.

Kontrola bez príkras

Čo článok ukazuje: Personalizovaný produkt T buniek zameraný na tri bielkoviny spojené s nádorom bol vyrobený v prvej plánovanej dávke štúdie alebo vyššej pre 41 zo 48 pacientov po odbere krvi; aspoň jednu infúziu dostalo 33 z 51 pacientov, ktorí udelili súhlas. Štatistický model vybral dávku na neskoršie testovanie. Štúdia zdokumentovala zdravotné problémy, ktoré sa objavili, a tri dlhé obdobia bez ochorenia po infúzii.

Čo je sľubné, ale nepreukázané: Že experimentálne T bunky prispeli ku kontrole ochorenia u niektorých pacientov, najmä u tých, ktorí mali na začiatku viditeľné veľmi malé množstvo nádoru, a po kontrolovanom testovaní by sa mohli stať klinicky užitočnými.

Čo článok neukazuje: Že liečba vyliečila tri deti; že spôsobila úplnú odpoveď alebo dlhé intervaly; že bolo preukázané rozpoznávanie zamýšľaných cieľov alebo pretrvávanie podaných buniek P41 v tele; že prístup funguje pri tomto agresívnom nádore mozgového kmeňa; ani že liečba je dostupná alebo všeobecne bezpečná.

Hlavné obmedzenia: Išlo o ranú štúdiu bezpečnosti a dávky, v ktorej všetci poznali liečbu a nikto nebol náhodne pridelený do porovnávacej skupiny; infúziu dostalo 33 pacientov s odlišnými diagnózami; rané známky prínosu neboli hlavnou otázkou; prežívanie sa medzi skupinami meralo od odlišných východiskových bodov; rameno C obsahovalo iba štyroch pacientov po infúzii a používalo chemoterapiu znižujúcu počet imunitných buniek pred infúziou; niektorí pacienti dostali ďalšiu liečbu; tri výnimočné prípady nezačali s oblasťou nádoru, ktorú bolo možné spoľahlivo merať na snímkach — P41 mal stále viditeľné ochorenie, ktoré lekári mohli sledovať, zatiaľ čo P35 a P36 sa nedali dostatočne dobre hodnotiť na klasifikáciu odpovede; laboratórne dôkazy nedokázali priamo spojiť podané bunky s neskoršími výsledkami; a jedna smrteľná udalosť splnila najprísnejšie pravidlo toxicity štúdie.

Akú dôveru by mal mať bežný čitateľ? Vysokú dôveru v úzke zistenia o výrobe a podávaní liečby a zdravotných problémoch zaznamenaných v tejto skupine. Vysokú dôveru, že tri zdokumentované intervaly nastali po infúzii. Nízku dôveru, že ich spôsobila experimentálna terapia T bunkami, pretože štúdia nebola navrhnutá na zodpovedanie tejto otázky.

Zdroje

Gomez et al., Multi-antigen-targeting T cells in pediatric central nervous system tumors: a phase 1 trial, Nature Medicine 32, 2481-2493 (2026)
https://doi.org/10.1038/s41591-026-04449-9

Author Correction, Nature Medicine (22 July 2026), DOI 10.1038/s41591-026-04593-2
https://www.nature.com/articles/s41591-026-04593-2

ClinicalTrials.gov, NCT03652545
https://clinicaltrials.gov/study/NCT03652545